

SUBIECTUL AL II-LEA

I. Genul epic	1. Perspectiva narativă 2. Modalități de caracterizare a personajului
II. Genul liric	1. Relația dintre ideea poetică și mijloacele expresivității
III. Genul dramatic	1. Rolul notațiilor autorului 2. Modalități de caracterizare a personajului

I. Genul epic

1. Perspectiva narativă

- **Perspectiva narativă obiectivă**

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, [perspectiva narativă](#) din fragmentul de mai jos.

Cristina Madolschi întinse scrisoarea despăturită, fluturând-o de un colț între degetele uscate. Tudor Stoenescu-Stoian părăsi jilțul s-o ia în primire și se apropie de fereastră s-o descifreze în lumina vântată a crepusculului.

Supraviețuitoarea Movileștilor îi urmări privirea plimbată pe rânduri, cu ochii ei ficși și adânc scufundați în orbitele osoase. Toată viața Cristinei Madolschi se concentrase în această așteptare. Suflarea îi expirase pe buzele albe și subțiri. Cu mâinile cuminte așezate pe genunchi, Iordăchel Păun o privea cu milă.

Se auzi, un răstimp, numai foșnetul ploii și vântul în ferestre.

Pentru Tudor Stoenescu-Stoian, scrisul din foaia învechită, cu cerneală palidă, nu avea nicio însemnătate. Cel mult, îi putea satisface o curiozitate de grafolog, dacă ar fi voit să reconstituie, din slova dezordonată, firea răposatului Pinte Căliman. Dar jucă până la sfârșit comedia caritabilă pe care i-o ceruse Iordăchel Păun.

Cezar Petrescu, *Oraș patriarhal*

Notă . Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru [redactare](#), vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Model

În fragmentul dat, perspectiva narativă este **obiectivă și omniscientă**. Perspectiva este obiectivă, pentru că naratorul povestește din postura unui observator extern, neimplicat în acțiune.

În primul rând, nu există în text verbe și pronume de persoana I, ci doar de persoana a III-a: „întinse”, „părăsi”, „se apropie”; „îi”, „ei”, „o”.

În plus, naratorul relatează totul pe un ton neutru, impersonal, fără să facă aprecieri proprii și fără să-și exprime impresiile și atitudinea față de cele prezentate.

Perspectiva este omniscientă, pentru că naratorul știe tot despre lumea narată: și ce se întâmplă în exteriorul personajelor, și ce se întâmplă în interiorul lor.

Omnisciența externă este dovedită de faptul că naratorul știe tot ce se întâmplă. Aflăm de la el cum Cristina Madolschi îi înmânează o scrisoare lui Tudor Stoenescu-Stoian și cum acesta o ia și se apropie de fereastră să o citească. Cristina îl urmărește cu atenție. Are o față osoasă, cu ochii scufundați în orbite și buze albe și subțiri. Un alt personaj, Iordăchel Păun, urmărește întreaga scenă, privind-o cu milă pe femeie. Afară plouă și bate vântul. Se înserează.

Omnisciența internă este dovedită de faptul că naratorul știe ce gândesc și ce simt personajele. Aflăm că, pentru Cristina, momentul este foarte important. Aproape că nu respiră în timp ce Stoenescu-Stoian citește scrisoarea. Pătrunzând în mintea acestuia, ne dăm seama că, de fapt, se preface că e interesat de ce scrie acolo doar ca să-i facă pe plac lui Păun.

În concluzie, în fragmentul dat, perspectiva naratorială este obiectivă (pentru că naratorul este un observator extern și neutru, care povestește la persoana a III-a, fără intervenții proprii) și omniscientă (pentru că naratorul beneficiază de o percepție ilimitată, atât externă, cât și internă).

- **Perspectiva narativă subiectivă**

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din fragmentul de mai jos.

Nu știu de ce nu-mi vine să plec, de ce mă încăpățânez să mă joc iar cu lumina înșelătoare de fosfor a ceasornicului meu oblong. Dar acum jocul nu izbutește să mă mai câștige ca la început. Ba se pare că i-am prins și secretul, dar n-am nicio satisfacție pentru asta. Aș dori să plec și totuși de la ușă mă întorc la fereastră, privesc luminile orașului în negură și blocurile de zid într-atât cât intră în cercurile felinarelor. Pe urmă iar vreau să plec... Mă aplec, cu o îndrăzneală care mă înfioară abia după ce o săvârșesc, deasupra largii streșini a mansardei, să văd dacă la capătul ferestrelor este lumină; dar îmi amintesc la timp că prințul Preda își are dormitorul pe șirul odăilor Auricăi și Irmei, așa că e inutil să-mi exagerez curajul deasupra abisului mut și întunecat. În sfârșit...*

Gib I. Mihăescu, *Donna Alba*

**oblong – alungit*

Notă Pentru conținut, vei primi 6 puncte, iar pentru redactare, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

b. Perspectiva narativă subiectivă

În fragmentul dat, perspectiva narativă este subiectivă și lipsită de omnisciență.

Perspectiva este subiectivă pentru că naratorul este și personaj implicat în acțiune, prin urmare povestește la persoana I. **Mărcile lexico-gramaticale** ale naratorului sunt formele pronominale („mi”, „mă”, „meu”, „îmi”) și verbele de persoana I („nu știu”, „să plec”, „mă încăpățânez” etc.

În plus, **relatarea întâmplărilor este însoțită de evaluări personale asupra lor**. Ni se povestește cum personajul, aflat într-o cameră la etaj, se joacă la început cu lumina ceasului. Apoi, vrea să părăsească odaia, dar se răzgândește și se apleacă peste pervaz să vadă dacă este lumină la capătul ferestrelor. Renunță, dându-și seama că face un lucru inutil. Relatarea acestor fapte este continuu asociată cu gândurile și emoțiile personajului în timp ce le face. De exemplu, naratorul-personaj apreciază ca fiind o dovadă de încăpățânare din partea lui faptul că se joacă din nou cu lumina ceasului, pentru că jocul nu-i mai provoacă nicio satisfacție. Apoi, după ce se apleacă deasupra streșinii mansardei pentru a vedea dacă este lumină la capătul ferestrelor, se înfioară retrospectiv de imprudența lui. Golul de sub el este apreciat ca fiind „un abis mut și întunecat”, hiperbola și epitetele sugerând spaima conștientizată. Prin urmare, relatarea faptelor nu este făcută pe un ton neutru, impersonal, ci este impregnată de emoția personajului.

În mod firesc, acest tip de perspectivă este **lipsită de omnisciență, pentru că naratorul nu cunoaște decât ce cunoaște personajul**.

Pe de o parte, **din realitatea externă, naratorul nu știe decât ce știe personajul**. De exemplu, cititorul nu află dacă la capătul ferestrelor este sau nu lumină, pentru că nici naratorul-personaj nu știe. Un narator observator extern și omniscient ar fi știut.

Pe de altă parte, **din realitatea internă (sufletească), nu aflăm decât ce gândește și simte personajul-narator**. Dacă ar mai fi fost și alte personaje, nu am fi știut ce gândesc și ce simt acelea, pentru că nici naratorul-personaj nu ar fi avut cum să știe și să ne spună.

În concluzie, în fragmentul dat, perspectiva naratorială este subiectivă și lipsită de omnisciență, pentru că naratorul este și personaj și nu povestește decât ce știe el, dând relatării orientarea gândurilor lui și culoarea emoțiilor lui.

Naratorul în aceste perspective poate fi:

- -omniscient, omniprezent, homodiegetic, subiectiv, intradiegetic, narator-personaj (persoana I);
- -omniscient, obiectiv, neimplicat
- în acțiune, martor la evenimente, heterodiegetic, extradiegetic (persoana a III-a).

2. Mijloace de caracterizare a personajului literar

I. Introducere:

a. Definiția personajului literar:

Personajul este o „ființă de hârtie” prin intermediul căreia autorul își exprimă viziunea proprie asupra lumii și mesajul artistic al operei.

b. Ipoteza:

Întregul discurs narativ se focalizează asupra portretului personajului (...), privit atât din perspectiva mijloacelor de caracterizare directe (de către narator, de către alte personaje și autocaracterizare), dar și din perspectiva mijloacelor indirecte (fapte, gesturi, limbaj etc.).

II. Cuprins:

Prin **caracterizarea directă** realizată de narator reiese **statutul social** de și se conturează **portretul fizic** al acestuia, realizat de celelalte personaje reiese ca și prin autocaracterizare aflăm ca

Prin **caracterizarea indirectă** se remarcă prin comportament (.....), limbaj (.....), mediu în care trăiește (.....), relațiile cu celelalte personaje (.....), vestimentație (.....) sau nume (.....) care deduce trăsături morale ale personajului + comentarea exemplului.

III. Concluzie:

Așadar, prin caracterizarea directă și indirectă se conturează portretul unui personaj care impresionează prin (reluarea a două trăsături).

Exemplu

Testul 3/ 2021

Personajul este o „ființă de hârtie” prin intermediul căreia autorul își exprimă viziunea proprie asupra lumii și mesajul artistic al operei. Întregul discurs narativ/dramatic se focalizează asupra portretului (...), privit atât din perspectiva mijloacelor de caracterizare directe (de către narator, de către alte personaje și autocaracterizare), dar și din perspectiva mijloacelor indirecte (fapte, gesturi, limbaj etc.).

În fragmentul extras din opera « Dinul Natului », scrisa de Ion Agarbiceanu, personajul principal este caracterizat **atat** în mod direct, **cât și** indirect.

În mod **direct**, **naratorul** descrie aspectului fizic al lui Dinu, de exemplu **'un cap mare, pe care-l purta tuns pana la piele'**, ceea ce subliniază neglijența acestuia pentru aspectul fizic, 'Fruntea – îngusta ca o muchie de topor' și 'ochii mici, cetosi' subliniază viața dură și grijile care l-au împovărat.

De asemenea, personajul Dinu este caracterizat în mod indirect, prin comportamentul lui din care reiese hotărârea sau tăria de caracter. Putem vedea că nu s-a lăsat influențat negativ de moartea părinților săi, astfel dovedind oamenii din sat că nu va avea de gând să piardă tot ce i-a fost lăsat, ba dimpotrivă și-a mărit averea.

Dinu se încadrează în tipologia omului gospodar și puternic atât fizic, cât și psihic.

1. Definire a personajului literar
2. Precizarea personajului în fragment.
3. Direct+exemplu+comentarea exemplului.
4. Indirect+fapte/vorbe/gânduri+trăsătura+comentez de unde reiese trăsătura.

II. Genul liric

1. Relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice

Testul 2/ 2021

I. Introducere:

a. Ideea poetică esențializează mesajul central al textului conturat prin intermediul mijloacelor artistice cu ajutorul caruia poetul își creează propriul Univers. Ideea poetică a textului X scris de Y subliniază destinul uman aflat sub trecerea ireversibilă a timpului. tema + sentimentele = lecție pt ființa umană.

b. Ideea poetică îmbracă haina expresivității prin intermediul figurilor de stil și al imaginilor artistice. Interogația retorică asupra originii existenței umane și a divinității se realizează prin continuarea metaforii potecii prin câmpul semantic agricol, prin metafora mohorului, care simbolizează dificultățile vieții. Imaginea singurului călător prefigurează ideea unicității vieții și a singurătății ființei umane.

II. Cuprins

Ipostaza poetică (meditativă, contemplativă, îndrăgostitului) a eului liric este cea a meditativă, deoarece verbele a zări, cu forma negativă și a asculta ilustrează ființa umană care își analizează propria existență redată prin metafora potecii. Interogația retorică evidențiază incertitudinea existenței umane. – mărcile lex-gram

Strofa a treia pune în evidență lupta omului cu forțele naturii, prezente în text prin simbolurile apale și vânturile, și uneori chiar cu sine însuși. Totodată se remarcă cele două laturi ale ființei umane, cea divină, pozitivă, sugerată prin metafora pas de sfânt, dar și cea negativă, demonică, simbolizată de o metaforă antiteticească pas de lup.

Ideea poetică se dezvoltă în strofa următoare prin tema ireversibilității timpului, deoarece repetiția Se duce, doar se duce este în opoziție cu și nu vine.

Destinul este definit metaforic prin lipsa de răscruce, adică fără posibilitatea de a alege sau de a se opri conform propriei voințe.

În final, omul simte nevoia de odihnă, dar constată că nu mai poate da timpul înapoi Poteca înapoi mi se scufundă, imagine vizuală ce amintește de căderea omului în timp a lui Emil Cioran.

III. Concluzie:

În concluzie, armonia dintre ideea poetică și mijloacele expresivității subliniază efemeritatea ființei umane.

Teme:

- triumful Binelui;
- banul – dezumanizarea;
- lupta pentru putere;
- setea de înavuțire – pământul;
- iubirea și războiul – viața este o valoare;
- banul – relațiile interumane;
- inițierea, căutarea liniștii sufletești;

Poezia:

- iubirea, natura, cosmosul, timpul (fugit irreparabile tempus, fortuna labilis – soarta este schimbătoare, vanitas vanitatum – deșertăciunea deșertăciunilor)
- moartea, singurătatea;
- cunoașterea – prin iubirea;
- incompatibilitatea dintre două ființe.

IDEEA POETICA SI MIJLOACELE ARTISTICE

I. În primul rând să înțelegem conceptele, **ce este o idee poetică?**

Conform dicționarului limbii române ideea este:

1. Orice formă a cunoașterii logice: *concept, noțiune*.
2. *Principiu, teză cuprinzătoare, teză fundamentală, concepție, gândire, fel de a vedea. ♦ Opinie, părere, gând, convingere, judecată.*
3. Concepție de bază care determină conținutul unei opere literare, artistice sau științifice.

Deci ideea poetică înseamnă ce anume (o opinie, părere, un gând, o convingere) transmite poetul prin acel text.

II. Ce înseamna mijloace artistice? În momentul în care transmiți un mesaj ai nevoie de un mod pentru a transmite mesajul, **mijloacele artistice** se referă la cum și prin ce anume transmite poetul ideea, mijloacele artistice cuprind totalitatea elementelor ce ar putea accentua starea, de a înfrumuseța, de a da o nota aparte poeziei precum: figurile de stil, imaginile artistice (auditive, vizuale, olfactive, cromatice etc).

Schemă de răspuns:

"Ideea textului este reprezentată de / constă în/ ... și acest fapt exprimat cu ajutorul/prin ajutorul ... , ceea ce redă ..."

Scurta recapitulare, idee poetica: ce transmite - mijloace artistice: cum o transmite.

III. Etepele de lucru

Pentru început

Citește cu atenție poezia - înțelege ce anume dorește autorul să exprime (gânduri, idei, trăiri).

Identifici tema poeziei (trecerea ireversibilă a timpului etc). Vezi care e atmosfera generală (liniște, zăbucium etc), sentimentele (de bucurie, tristețe, etc) pe care vrea să le transmită eul liric.
După ce ai realizat cele menționate mai sus, vei descoperi ideea poetică.

Ea nu e una universală la fiecare creație lirică, fiecare persoană înțelegând relativ diferit mesajul.

După ce ai identificat ideea centrală, identifici mijloacele artistice (figuri de stil: personificarea, comparația, epitetul, metafora etc și imagini artistice: vizuale, dinamice, olfactive etc). Apoi, comentezi strofa realizând o paralelă între ideea principală și mijloacele artistice care sporesc expresivitatea poeziei.

-

Mijloacele artistice sunt figurile de stil și imaginile artistice.

Ideea poetică reprezintă ideea în jurul căreia este realizată poezia/strofa, la ce anume se refera poetul în strofa respectivă.

Legătura dintre cele două este următoarea = ideile poetice sunt exprimate prin intermediul mijloacelor artistice.

-

Ideea poetică și mijloacele artistice.

Schemă:

Introducere

Poezia X scrisă de Y abordează **tema** (iubirii, morții, timpului, cosmosului, naturii, copilăriei)... prin intermediul **motivelor** literare (cuvinte simbol extrase din text)... **Poezia ilustrează curentul romantic/modern/simbolist (doar dacă sunteți siguri).**

Poetul surprinde (ideea centrală a textului). Tonul dominant este melancolie/ exuberanță/ nostalgie, iar poetul apare în ipostaza îndrăgostitului/ contemplatorului/ filozofului.

Ideea poetică îmbracă haina expresivității prin intermediul figurilor de stil și al imaginilor artistice. Exemple mai numeroase, comentez două figuri/ imagini diferite.

Concluzie

Armonia dintre ideea poetică și mijloacele expresivității subliniază efemeritatea ființei umane/ universalitatea iubirii/ iubirea ca mijloc de cunoaștere (reiau ideea poetică cu alți termeni).

-

-

Exemple de subiecte în care apare ideea poetică și mijloacele artistice:

- poezie
- fragment extras dintr-un roman
- fragment extras dintr-o operă dramatică

PLAN	
I. Introducere - tema poeziei (despre ce este vorba în poezie) Poezia X scrisă de Y abordează tema (iubirii, morții, timpului, cosmosului, naturii, copilăriei)... prin intermediul motivelor literare (cuvinte simbol extrase din text)... Poezia ilustrează curentul romantic/modern/simbolist (doar dacă sunteți siguri).	Poezia lui ... este o poezie <i>de dragoste</i> . Poetul se imaginează în ipostaza...
II. Cuprins - plasarea strofei a doua în contextul poeziei (legătura cu prima strofă) - comentarea strofei a doua: <ul style="list-style-type: none"> • CE spune autorul? (universul imaginar); • CUM spune autorul? (mijloace de expresivitate artistică: figuri de stil etc.) • DE CE spune autorul? (semnificații, cauze, efecte artistice) 	Poetul surprinde (ideea centrală a textului). Tonul dominant este melancolie/ exuberanță/ nostalgie, iar poetul apare în ipostaza îndrăgostitului/ contemplatorului/ filozofului. Ideea poetică îmbracă haina expresivității prin intermediul figurilor de stil și al imaginilor artistice. Exemple mai numeroase, comentez pe strofe ideile și figurile de stil. Strofa I surprinde momentul... Strofa a II-a descrie spațiul... Versurile 3 și 4 ale strofei a doua aduc, în plus, o stare de... Este folosită, în acest scop, o combinație măistră de figuri de stil... În sfârșit, ultimul vers al strofei a doua face legătura cu... /sau Această idee se regăsește în text prin intermediul mijloacelor artistice: figuri de stil și imagini artistice Apar astfel (<i>exemple figuri de stil și imagini artistice</i>)
III. Încheiere - concluzie: rolul strofei a doua în ansamblul poeziei.	Prin urmare... Armonia dintre ideea poetică și mijloacele expresivității subliniază efemeritatea ființei umane/ universalitatea iubirii/ iubirea ca mijloc de cunoaștere

	(reiau ideea poetică cu alți termeni).
--	--

III. Genul dramatic

1. Rolul notațiilor autorului

Tipul itemului: item semiobiectiv - cu răspuns scurt

Disciplina: Limba și literatura română (Examenul național de bacalaureat)

ITEMUL

1. Sarcină de lucru

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos.

ACTUL I - delimitarea unit. Dram.

Cămara de lucru a Meșterului Manole. Multe, foarte multe *lumânări aprinse* pe *masă*, pe *blidar*, în *fereastră*. Pe *masă* e un *chip mic de lemn al viitoareii biserici*. Starețul Bogumil, șezând în fața mesei, privește drept înaintea, din când în când clipește repede din ochi. *Găman*, figură ca de poveste, *barbă lungă împletită, haină de lână ca un cojoc, doarme* într-un colț mișcându-se neliniștit în somn, când și când scoate sunete ca un horcăit și ca un suspin în același timp. Meșterul Manole, la *masă*, aplecat peste *pergamente* și *planuri*, măsură *chinuit și frământat*. Noapte târziu.

SCENA I

MANOLE, BOGUMIL, GĂMAN

MANOLE (*ducându-și mâna deznădăjduit prin păr*): Ajută-mă, cuvioase — altfel! Altfel! — Nu cu sfaturi mai presus de fire! O, câte piedici și împotriviri!

BOGUMIL (*fără a se mișca, cu voce monotonă*, ca a unuia care-și are un drum, de la care nu se mai abate): Nu mai măsură!

MANOLE: Nici magie albă nu fac, nici magie neagră. Împotriva cugetului, ochiul se mai biziue încă —

BOGUMIL: Pe măsurări? De șapte ani tot măsură cu cel unghi de aramă, și nici o izbândă.

2. Schema de notare

Conținut – 6 puncte

- prezentarea rolului notațiilor autorului în fragmentul dat: prezentarea decvată și nuanțată, prin evidențierea rolului notațiilor autorului (precizări de coordonate temporale sau spațiale, precizarea unor detalii scenografice, caracterizare a personajului etc.)—6 puncte
- prezentare ezitantă a rolului notațiilor autorului —3puncte
- simpla precizare a rolului notațiilor autorului—1 punct

Redactare – 4 puncte

—utilizarea limbii literare —1 punct;

— logica înlănțuirii ideilor —1 punct;

- ortografia –1 punct (0 –1 greșeli –1 punct; 2 sau mai multe greșeli –0 puncte);
- punctuația –1 punct (0 –1 greșeli –1 punct; 2 sau mai multe greșeli –0 puncte)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

3. Răspunsul ideal

I. Introducere:

a. Definiția notațiilor autorului

Didascaliile se referă la indicațiile scenice și de regie, sunt notații ale autorului specifice textului dramatic, menite să îndrume **jocul actorilor** și să sprijine **viziunea regizorală**. Pentru cititor ele sunt importante, pentru că îl ajută să-și imagineze acțiunea. Didascaliile vin în completarea replicilor personajelor, aducând informații despre cronotop (spațiul și timpul întâmplărilor) și despre personaje (statutul, înfățișarea, acțiunile, gesturile, mimica, vocea etc.).

b. Ipoteza de lucru:

În fragmentul dat, sunt prezente numeroase **indicații scenice**, care acompaniază și completează replicile personajelor, aducând informații și sugestii importante pentru înțelegerea textului: precizarea **cronotopului**, precizarea unor **detalii scenografice**, **caracterizarea** personajului, **delimitarea unităților** dramatice.

II. Cuprins:

Prima notație fixează cronotopul acțiunii și introduce protagonistul „*Cămara de lucru a Meșterului Manole*”. Descrierea decorului și a detaliilor scenografice ilustrează o atmosferă de închinare, camera fiind luminată de „foarte multe lumânări aprinse pe masă, pe blidar, în fereastră.” Un element cu o importanță scenografică, dar și simbolică este „*un chip mic de lemn al viitoarei biserici*” care se află pe masă și care trimite la misiunea și visul Meșterului Manole de a construi o mănăstire.

Un alt rol al notației autorului este caracterizarea personajului Găman. Portretul fizic ilustrează o ființă mitică „*figură ca de poveste*”, cu „*barbă lungă împletită, haină de lână ca un cojoc*”, precizare vestimentară ce sprijină viziunea regizorală și oferă cititorului un indiciu despre atmosfera tradițională, mioritică, specific românească. De asemenea, notațiile „*doarme într-un colț mișcându-se neliniștit în somn, când și când scoate sunete ca un horcăit și ca un suspin în același timp*” au rolul de a preciza și elemente paraverbale și nonverbale ce țin de jocul actorilor pe scenă.

III. Concluzie:

În concluzie, în acest fragment, prin folosirea didascaliilor, Lucian Blaga transmite regizorului indicații privind decorul, distribuția scenică, dar sugerează și cititorului trăsăturile personajului și atmosferă mitică a acțiunii.

b. Rolul indicațiilor scenice

Indicațiile scenice oferă îndrumări esențiale pentru transpunerea textului în spectacol, sprijinind jocul actorilor. Acestea constituie o caracteristică esențială a genului dramatic. În textul fragmentul prezentat selectat din opera Z, acestea au rolul/notează succint detalii privind decorul (ex.de citate), elemente nonverbale, precum: limbajul trupului, gesticulația, mimica, mersul-exemple pentru fiecare.

Totodată, acestea surprind și elementele paraverbale, care fac referire și la manifestările involuntare ale unor emoții, ale unor stări de spirit: tremurul vocii, râsul, bâlbâiala, oftatul, geamătul, mormăiala ezitantă, suspinele, tusea, plânsul în timpul vorbirii, văicărelile, ridicarea vocii-dai exemple de citate pentru fiecare.

Textul dramatic fragmentar selectat din opera X este semnificativ pentru prezentarea acestor indicații scenice, care conferă informații prețioase nu doar în jocul scenic, ci și în lectura propriu-zisă, ajutând cititorul să-și reprezinte mintal evenimentele și personajele.

2. Modalități de caracterizare a personajului dramatic

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului dintr-un text dramatic, identificate în fragmentul dat.

CORINA (într-o rochie caldă de casă. Ștefan în pantaloni gri, pulover albastru, cu mâneci lungi și închis la gât. Ținuta lor arată o dimineață rece de munte. Corina, pe terasă, în stânga, pe un șezlong, aproape paralel cu rampa, privește afară, spre culise, într-un fel de reverie atentă ca și cum ar urmări ceva foarte important, ce se petrece acolo. În hol, comod instalat într-unul din fotoliile albe de nuiele, Ștefan citește o carte. La ridicarea cortinei, o clipă de tăcere prelungește această situație, care durează probabil mai de demult): Încă una...

ȘTEFAN: Ai spus ceva?

CORINA: A mai căzut încă una. E a șaptesprezecea. Ieri au fost unsprezece. Alaltăieri cinci.

ȘTEFAN: Vrei să le numeri pe toate?

CORINA: Aș vrea! Sunt așa de multe, că mi-ar trebui o eternitate... Ștefan!

ȘTEFAN (fără să-și întrerupă lectura): Daa...

CORINA: Pot să spun o prostie?

ȘTEFAN: Te rog. Nu te jena.

CORINA: Eu până acum nu văzusem niciodată cum cade o frunză. Credeam că se rupe și cade.

ȘTEFAN: Ai intuiții miraculoase, Corina. Închipuiește-ți că într-adevăr asta e singura metodă a frunzelor de a cădea: se rup și cad. Mă epatezi.

CORINA: Și tu mă epatezi, dragul meu. Prin ignoranță. Nu știi, nu bănuiești câte gesturi mărunte sunt într-o cădere de frunză... (Tăcere.) Optsprezece...

Mihail Sebastian, Jocul de-a vacanța

Notă Pentru conținut, vei primi 6 puncte, iar pentru redactare, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

a. Personajul o „ființă de hârtie” prin intermediul căreia autorul își exprimă viziunea proprie asupra lumii și mesajul artistic al operei. Întregul discurs narativ/dramatic se focalizează asupra portretului (...), privit atât din perspectiva mijloacelor de caracterizare directe (de către narator, de către alte personaje și autocaracterizare), dar și din perspectiva mijloacelor indirecte (fapte, gesturi, limbaj etc.).

În fragmentul din „Jocul de-a vacanța”, de Mihail Sebastian ne este prezentată o scenă petrecută într-o dimineață, la munte, iar personajele sunt Corina și Ștefan. Corina stă într-un șezlong pe terasă și numără frunzele care cad. În hol, așezat într-un fotoliu de nuiele, Ștefan citește o carte.

Prin **caracterizare directă**, din indicațiile scenice ale autorului, aflăm detalii despre portretul fizic al celor doi, mai precis detalii vestimentare. Corina este îmbrăcată într-o „rochie caldă de casă”, iar Ștefan este într-o ținută sport, cu pantaloni gri și pulover albastru, închis la gât. Hainele lor sugerează și anumite trăsături de caracter, care se vor revela pe parcursul dialogului dintre ei, și anume căldura sufletească a Corinei și răceala (cel puțin aparentă) a lui Ștefan.

Prin **caracterizare indirectă**, din vorbele personajelor, li se poate deduce un sumar portret moral. Corina numără frunzele care cad și pare foarte visătoare și sensibilă, încercând să-l atragă și pe bărbat în starea ei. Acesta însă nu intră în joc. Replicile lui sunt seci și ironice. Mai întâi o întreabă pe Corina dacă vrea să numere toate frunzele, apoi o îndeamnă ironic să nu se jeneze în a spune prostii, iar în final, într-o replică mai lungă, se arată uimit de marea ei descoperire că frunzele cad desprinzându-se de pe ramuri. Ne putem da seama de o anumită tensiune dintre cei doi, fără să-i putem desluși substanța și cauza.

În concluzie, prin caracterizare directă (din indicații scenice) și indirectă (din vorbele personajelor) se conturează portretul unei femei sensibile și visătoare și al unui bărbat (aparent) rece și ironic.